

Projekat "ALTER - Active Local Territories for Economic development of Rural Areas" je finansiran od strane Evropske Unije

---

Strategija Mreže za ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini

2018-2020

Ovaj dokument izrađen je uz pomoć Evropske unije. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Mreže za ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini i ne može ni na koji način odražavati stavove Evropske unije.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. OSNIVANJE, ISTORIJAT I ULOGA MREŽE ZA RURALNI RAZVOJ U RAZVOJNIM PROCESIMA U BOSNI I HERCEGOVINI	1
1.2. OSNOVNE INFORMACIJE O STRATEGIJI	3
2. INTERNA ANALIZA.....	3
2.1. ORGANIZACIONI ASPEKT	4
2.2. MATERIJALNI RESURSI MREŽE.....	5
2.3. LJUDSKI RESURSI MREŽE.....	5
2.4. AKTIVNOSTI ČLANICA MREŽE	7
3. EKSTERNA ANALIZA	8
3.1. INSTITUCIONALNI, ZAKONODAVNI I STRATEŠKI OKVIR.....	8
3.2. RURALNI RAZVOJ U BROJKAMA.....	9
3.3. ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	10
4. SWOT	11
5. VIZIJA I MISIJA.....	11
6. STRATEŠKO FOKUSIRANJE	12
7. MONITORING/PRAĆENJE AKTIVNOSTI I PROCJENA USPJEHA.....	14
ANEKSI	15
Aneks 1: Organigram Mreže	15
Aneks 2: Akcioni plan za 2018	16
Aneks 3: Dinamički plan za 2018	17

Izdavač: Mreža za ruralni razvoj u BiH

Godina izrade: 2017.

Vođenje procesa izrade strategije (konsultanti):

- Slavica Ašonja, LAG Devetak

- Ivica Sivrić, REDAH

1. UVOD

1.1. OSNIVANJE, ISTORIJAT I ULOGA MREŽE ZA RURALNI RAZVOJ U RAZVOJNIM PROCESIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Mreža za ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Mreža) osnovana je 2014. godine uz podršku projekta pod nazivom ACoRD¹ - Savez za zajednički ruralni razvoj. Mreža je osnovana od strane 18 organizacija civilnog društva (OCD) aktivnih u provođenju projekata iz oblasti ruralnog razvoja. Osnivačka skupština Mreže je održana 25.04.2014. godine u Sarajevu, a upis u registar udruženja kod Ministarstva pravde BiH je izvršen 22.10.2014. godine.

Mreža je osnovana s ciljem da unaprijedi saradnju, dijalog i sveukupnu aktivnost organizacija i institucija različitih profila koje djeluju u sektoru ruralnog razvoja, sa ciljem zastupanja interesa ruralnog stanovništva, razmjene informacija, znanja, iskustava i mišljenja koja će doprinijeti razvoju ovog sektora².

U dosadašnjem djelovanju Mreža samostalno ili putem svojih članica aktivno učestvuje u procesima ruralnog razvoja putem pisanja i implementacije projekata, učešća na različitim događajima koje sama organizuje ili u organizaciji drugih aktera (drugih OCD-ova, ministarstava, međunarodnih organizacija itd), podstičući saradnju među svojim članicama i učešćem u organizaciji i događajima organizovanim od međunarodnih organizacija i mreža.

Od projekata u kojima su njene članice aktivno učestvovala, a koji su implementirani od strane članica Mreže, najvažniji su:

- ACoRD projekat (2012-2015) financiran od EU: (1) Organizacija Prvog BH ruralnog parlamenta u maju 2015. godine, (2) Certifikacija 108 ruralnih animatora putem 6 tematskih obuka (ruralni razvoj, ruralna ekonomija, ruralna sociologija, ruralna ekologija, javne politike i zagovarnje), (3) Organizacija Prepare Gatheringa u septembru 2013. godine.
- „No Border“ projekat (2014-2015) finansiran od strane Visegrad grupe, partneri iz Mađarske, Poljske, Slovačke, Crne Gore, Makedonije, Srbije i BiH (REDAH kao partner na projektu, učešće predstavnika LAG Devetak, LAG Drina, CERD, Sistem NGO). Održano 6 tematskih radionica u 6 zemalja na temu ruralnog razvoja na lokalnom nivou.
- Projekat „Žene i održivi razvoj“ (2015) finansiran od strane RH. Partneri na projektu Odrasli i Hrvatska Mreža Ruralnog Razvoja iz Hrvatske, Redah iz BiH. Održana radionica u Sarajevu, studijska posjeta u Hrvatskoj, na osnovu upitnika urađen priručnik „Žene u lokalnom razvoju BiH“. REDAH kao partner, učešće predstavnica LAG Devetak, Sistem, Bosper te iz 4 javne institucije, 4 firme, 12 OCD.
- Projekt Platforma za Jugoistočnu Europu (2015-2017) finansiran od strane RH. Partneri na projektu 4 Mreže za ruralni razvoj iz Hrvatske, Makedonije, Crne Gore i Srbije, te CERD i Redah iz BiH. Aktivnosti: (1) Kamp za mlade: predstavnici LAG Devetak, CERD, (2) istraživanje Mladi u ruralnim sredinama, (3) Periodički osvrt o politikama ruralnog razvoja.
- Projekat „LAG4EU“ (2015-2017) financiran od strane EU. Redah kao partner sa još 15 partnera iz 8 zemalja EU. Organizovano 9 studijskih posjeta, učešće predstavnika LAG Devetak, Nešto Više. Sufinansirana skupština MRR april 2016. godine u Mostaru

Mreža je samostalno i u partnerstvu sa drugim organizacijama implementirala ili implementira sljedeće projekte:

- TACSO program za izgradnju kapaciteta mreža OCD-a (2017) finansiran od strane EU, prisustvovanje na tri radionice, organizovana radionica za Mrežu na temu strateškog pozicioniranja u maju 2017. godine

¹ ACoRD (Alliance for Common Rural Development) je projekat koji je finansirala Evropska unija u okviru "Programa za podršku civilnom društvu 2012". Projekat su implementirali ACED iz Banja Luke - vodeći partner, REDAH iz Mostara, Nešto Više iz Sarajeva i LAG Una-Sana iz Sanskog Mosta, koji su kasnije bili i osnivači i aktivni učesnici u svim procesima koji su se dešavali u okviru Mreže.

² Definisano Statutom Mreže.

- ALTER projekat (2016-2019) finansiran od strane EU. Partneri na projektu su: Mreža za ruralni razvoj Srbije (vodeći partner), Institut za demokratiju i medijaciju iz Albanije, Mreža za ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini, Mreža organizacija za ruralni razvoj Kosova, Mreža za ruralni razvoj Republike Makedonije, Mreža za ruralni razvoj Crne Gore, Razvojna Fondacija Turske, Hrvatska Mreža za ruralni razvoj i Ruralni forum Latvije, kao predstavnik Evropske mreže PREPARE. Aktivnosti projekta fokusirane su na: Uspostavljanje modela direktne saradnje, lobiranja i dijaloga civilnog društva i struktura vlasti u cilju davanja preporuka i savjeta koji utiču na kreiranje politika i proizvode konkretne promjene; Podržavanje kampanja zagovaranja organizacija civilnog društva (OCD) za unapređenje saradnje sa javnim institucijama/tijelima nadležnim za ruralni razvoj; Uspostavljanje direktne saradnje i dijaloga između organizacija civilnog društva i institucija vlasti u cilju uticaja na donošenje politika i proizvodnju konkretnih promjena u održivom socio-ekonomskom ruralnom razvoju; Izgradnja kapaciteta organizacija civilnog društva i mreža u polju lobiranja i zagovaranja, istraživanja i analiza sa fokusom na održivi socio-ekonomski razvoj; Organizovanje trodnevnog Foruma ruralnog razvoja zemalja jugoistočne Evrope; Organizovanje nacionalnih platformi za diskusiju o politikama i legislativama vezanim za ruralni razvoj; Uspostavljanje novih mreža ruralnog razvoja i podrška postojećim mrežama; Organizovanje aktivnosti u cilju izgradnje kapaciteta nacionalnih mreža za ruralni razvoj, u skladu sa potrebama zemlje i podrške postojećim mrežama ruralnog razvoja; Promocija i podrška implementaciji LEADER pristupa; Promocija i podržavanje koncepta LEADER-a, CLLD, održivog ruralnog razvoja i uloga OCD-a generalnoj javnosti kroz medijske kampanje, radionice i javne događaje; Podrška institucionalnom razvoju Balkanske mreže za ruralni razvoj i članstvu u međunarodnim organizacijama; Podrška transferu znanja, međunarodnoj sadarnji, razmjeni dobrih praksi između civilnog društva, OCD-a, mreža OCD-a u zemljama aplikantima, o održivom ruralnom razvoju kroz Balkanski parlament ruralnog razvoja; i Organizovanje godišnjih tematskih sastanaka između mreža u zemljama aplikantata sa relevantnim zemljama u EU.
- NAGE projekat (2018-2020) finansiran od strane EU. Partneri na projektu su: Mreža za ruralni razvoj Republike Makedonije (vodeći partner), Mreža za ruralni razvoj Albanije, Mreža za ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini, Mreža organizacija za ruralni razvoj Kosova, Mreža za ruralni razvoj Crne Gore, Mreža za ruralni razvoj Srbije Razvojna Fondacija Turske i Hrvatska Mreža za ruralni razvoj. Aktivnosti: Unapređenje menadžmenta i finansija; Zagovaranje, umrežavanje i zeleno preduzetništvo; Kampanje podizanja svijesti i senzualizacije javnosti i zainteresovanih strana; Sub-granting u okviru programa socijalnog i zelenog preduzetništva; Učešće organizacija civilnog društva u razvoju i donošenju politika; Priprema politika baziranih na dokazima;

U međunarodnim aktivnostima predstavnici Mreže su učestvovali na:

1. Hrvatski Ruralni Parlament, (2015 i 2017)
2. Slovenački Ruralni Parlament, (2017)
3. Albanski Ruralni Parlament, (2017)
4. Evropski Ruralni Parlament, (2013, 2015, 2017)
5. SWG Rural Policy Forum, Organizator SWG RRD (2014,2015,2016,2017)
6. Međunarodni forum o siromaštvu i socijalnoj isključenosti, Krakow, Poljska Organizator Poljski ruralni forum (2017)
7. Radionica "Ruralni razvoj u zemljama zapadnog Balkana i efektivna implementacija IPARD-a, Italija. Organizator AREA Science Park of Trieste (2017)
8. BiH-Njemačka radionica istraživanje i inovacije, Sarajevo. Organizator Hamburški Univerzitet Tehnologije (2017)
9. "Regionalno umrežavanje i dijeljenje najboljih praksi u politikama ruralnog razvoja", Skoplje, Makedonija .Organizator CNVP – Skopje(2017)

Važno je istaći da su predstavnici članica Mreže učestvovali u radnim grupama za izradu Operativnog plana ruralnog razvoja FBiH, te u radnoj grupi za LAG i LEADER u procesu izrade Strateškog plana ruralnog razvoja BiH³.

---

³ Strateški plan ruralnog razvoja BiH je usvojen u toku izrade ovog dokumenta

Mreža je osnivač BRDN (The Balkan Rural Development Network: Balkanska mreža za RR); članica je PREPARE- Partnerstvo za Evropu zajedno sa još 18 nacionalnih Mreža iz Europe; te je u svojstvu promatrača u ELARD (European LEADER Association for Rural Development: Evropsko LEADER udruženje za ruralni razvoj).

Uloga Mreže u procesima ruralnog razvoja je značajna jer Mreža po svojoj strukturi, organizaciji, ciljevima i djelatnostima predstavlja jedinstven i značajan instrument u povezivanju svih aktera u ruralnom razvoju, identifikaciji i kanalisanju problema i potreba ruralnog stanovništva i uticaj na kreiranje politika ruralnog razvoja od lokalnog do državnog nivoa. Zbog toga se ukazala potreba i neophodnost da se izradi strategija mreže uzimajući u obzir upravo navedenu specifičnu ulogu i ciljeve zbog kojih je Mreža osnovana s jedne strane, a s druge strane struktura, organizacija i teritorijalna pokrivenost je nametnula potrebu da se definiše posebna metodologija.

1.2. OSNOVNE INFORMACIJE O STRATEGIJI

Metodologija, kao i sama strategija su izrađene „sopstvenim snagama“ Mreže. Metodologija je razrađena i predložena 2016. godine od strane predstavnika 2 članice⁴. Metodologija je prilagođena specifičnostima Mreže kao organizacije - problemi, ograničenja, rizici detaljno su analizirani i inkorporirani u predloženu metodologiju. Metodologija je bazirana na klasičnom pristupu strateškog menadžemnta (5 koraka) i usvojena od strane Upravnog odbora Mreže.

Prvi dio strateškog dokumenta koji se odnosi na analizu interne i eksterne sredine predstavlja sažetke i zaključke opsežnih analiza, koje su provedene u prethodnom periodu. Interna analiza je urađena na osnovu dostupne dokumentacije (zahtjeva za članstvo, zapisnika, izvještaja sa radionica, evidencija o aktivnostima članica itd) i upitnika koji su posebno kreirani sa ciljem da se dobiju relevantne informacije, kako o činjenicama (projekti, zaposleni, finansijski i materijalni resursi, kadrovi, vještine itd), tako i stavovima članica, a sve u cilju da se što realnije postavi strateška platforma na kojoj će Mreža djelovati u budućnosti. Eksterna analiza je urađena na osnovu analize relevantne literature i dokumentacije, kao i okolnosti povezanih sa ruralnim razvojem (institucionalni, zakonodavni i strateški okvir), kao i prikupljanjem i analizom podataka, informacija i istraživanja od relevantnih institucija i organizacija u vezi sa ruralnim razvojem u Bosni i Hercegovini i zemljama Evropske Unije.

Na trodnevnoj radionici koja je održana u periodu 30.11-02.12.2017. godine na Jahorini uz podršku ALTER projekta definisan je strateški plan Mreže. Na radionici je učestvovalo 12 članova Mreže. U prvom dijelu radionice predstavljeni su zaključci vezano za internu i eksternu analizu, dok su u drugom dijelu radionice, uz aktivno učešće svih prisutnih definisani strateški fokusi, ciljevi i mjere te izrađen detaljan akcioni i dinamički plan za prvu godinu implementacije.

2. INTERNA ANALIZA

Kako bi se što kvalitetnije i što realnije pripremila Strategija organizacionog razvoja Mreže urađena je interna analiza , koja je obuhvatila analizu članica, ali i dosadašnje aktivnosti i rad Mreže. Za potrebe te analize su pripremljena 2 upitnika :

1. Upitnik za članice Mreže – putem kojeg su sakupljeni svi relevantni podaci o članicama (opšte informacije, organizaciona struktura, , materijalni resursi, područje djelovanja, ljudski resursi, dosadašnje aktivnosti , budući pravci razvoja) .
2. Ulazni upitnik za radionicu - kojim su se dobili stavovi članica o vlastitom dosadašnjem radu kako samih članica tako i Mreže, te o budućem učešću članica u radu Mreže.

Osim ovoga, za analizu su korišteni zapisnici sa stanaka UO, Skupštine, podaci Predsjednika Mreže o aktivizmu članica ,te projektna dokumentacija.

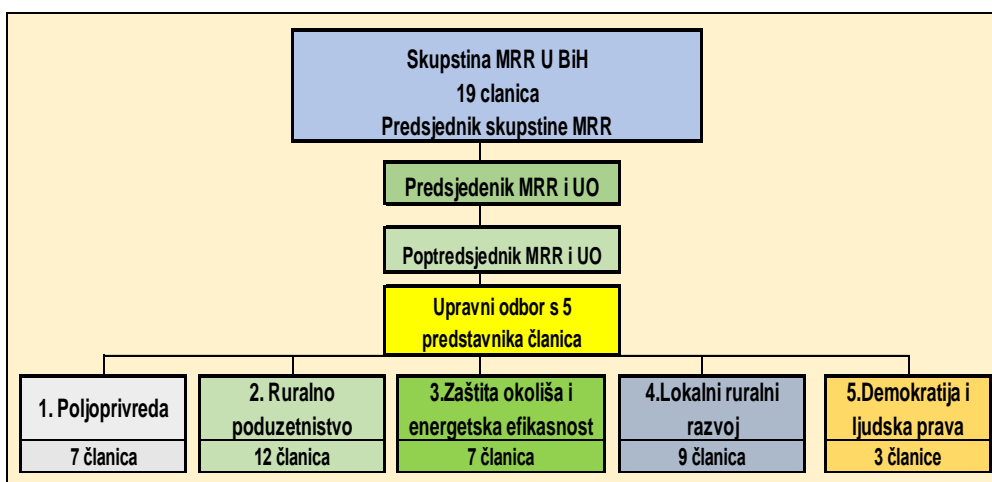
⁴ REDAH i LAG Devetak

2.1. ORGANIZACIONI ASPEKT

Udruženje Mreža za ruralni razvoj u BiH je osnovano 25.05.2014. godine na osnivačkoj skupštini održanoj u Sarajevu, a u skladu sa Zakona o Udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine .

Organizaciona struktura Mreže je definisana Statutom i ostalim pratećim aktima. Organi upravljanja su: Skupština Mreže, Upravni odbor, predsjednik i potpredsjednik Mreže, koji su ujedino predsjednik i potpredsjednik Upravnog odbora .

Do sada su sem osnivačke ,održane tri redovne i jedna vanredna Skupština Mreže , te je prosječan odziv bio 67%. U istom periodu je održano 9 sastanka UO, gdje odziv i prisustvo sastancima u prvom sastavu bio 100%, dok je u drugom sazivu UO to prisustvo 71 %. Dole ispod je prikazana organizaciona šema Mreže :

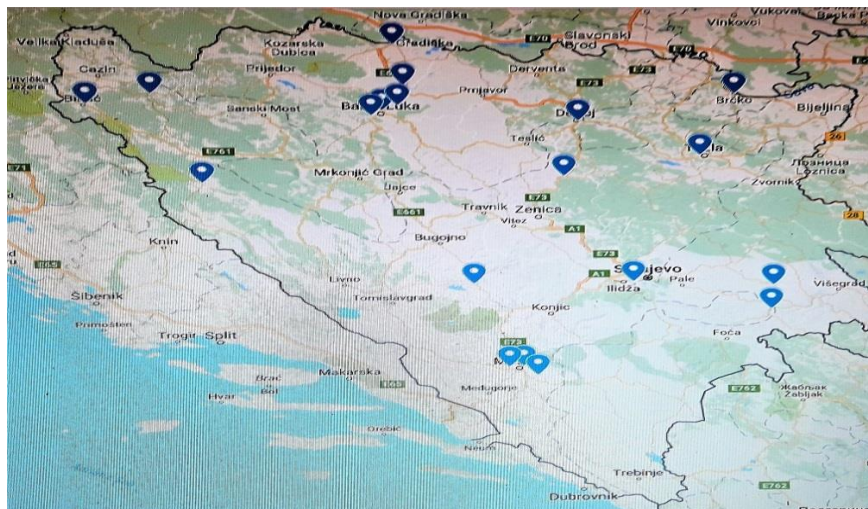
Od ljeta 2017 članice Mreža, radi što veće efikasnosti djeluju u 5 sektora, što je prikazano na šemi iznad. Detaljniji prikaz strukture je prilog kao Aneks I.

Same članice su, na osnovu svojih kapaciteta i djelokruga rada izabrale u kojem sektoru će da učestvuju. Svaki sektor ima vođu sektora, koji je zadužen za koordinaciju aktivnosti i komunikaciju između predstavnika u sektoru. Zahvaljujući ovom u rad Mreže je aktiviran veći broj predstavnika članica, što će imati za rezultata jednostavniju i bolju komunikaciju unutra sektora, te veću fokusiranost na samu problematiku u samom sektoru.

U Mreži trenutno ima 19 članica, od čega ih je 7 iz Republike Srpske, 11 iz Federacije BiH i 1 iz Distrikta Brčko. U Mreži je 5 LAG-ova.

Rd br.	Naziv organizacije	Rd br.	Naziv organizacije
1	BOSPER Tuzla	11	ACED Banja Luka
2	UPIP Žepče	12	PLOD Bihać
3	EKO PLOD Prozor-Rama	13	SISTEM NGO Brčko
4	REDAH Mostar	14	RRS Drvar
5	CERD Banja Luka	15	LAG DOBOJ Doboje
6	ECO LINE Mostar	16	LAG DEVETAK Rogatica
7	ERRDO Banja Luka	17	LAG UNA-SANA B.Krupa
8	UG NEŠTO VIŠE	18	LAG DRINA Goražde
9	LIR EVOLUCIJA Banja Luka	19	LAG SAVUS Gradiška
10	LINK Mostar		

Članice Mreže pokriva većinu teritorije Bosne i Hercegovine, mada ta pokrivenost nije ravnomjerna. Iz Banja Luke su 4 OCD, iz Mostara 3 OCD, dok pojedini dijelovi BiH nisu zastupljeni (središnji dio Bosne te istočna i zapadna Hercegovina).

Kao jedan od zadataka u narednom periodu bi trebao biti poboljšati teritorijalnu zastupljenost prijedom novih članica sa ovih manje zastupljenih područja. Također provoditi određene aktivnosti istovremeno na regionalnom nivou.

2.2. MATERIJALNI RESURSI MREŽE

Sama Mreža trenutno nema nikakve materijalne resurse, već koristi resurse svojih članica. Članica iz koje dolazi predsjednik Mreže je ujedino i sjedište Mreže i pruža tehničku podršku radu Mreže. Financijski Mreža ima trenutno dva izvora finansiranja: iz članarina i putem projekata, koji trenutno obezbjeđuju osnovu za rad.

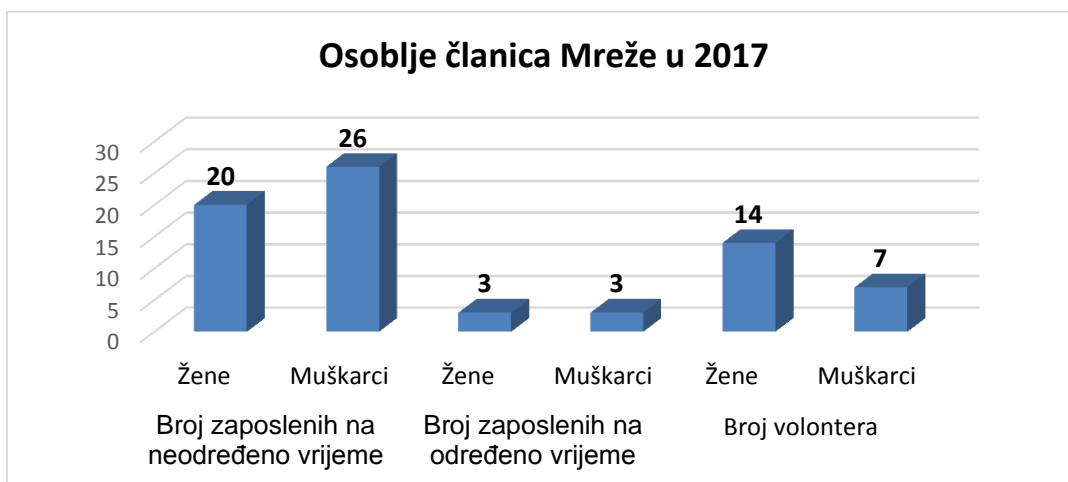
Sve članice Mreže posjeduju urede za svakodnevno obavljanje svojih aktivnosti. Ukupna površina ureda je preko 3200 m², od čega polovina otpada na UPIP Žepče s obzirom da oni posjeduju Agro inkubator. Članice sveukupno posjeduju 12 sala različitih kapaciteta koje koriste za sastanke, obuke, te organizaciju različitih događaja.

Veći broj članica svoje urede koristi besplatno, dio članica plaća najam za njih, dok samo 4 članice posjeduju vlastite urede.

Sve članice Mreže posjeduju IT opremu neophodnu za rad, dok samo 6 članica posjeduje automobile. Ostale članice za svoj rad koriste automobile svojih uposlenika uz zakonski određenu nadoknadu za to.

2.3. LJUDSKI RESURSI MREŽE

Mreža trenutno ne posjeduje vlastite ljudske resurse tj nema stalno zaposlene osobe, već se koristi jednim dijelom resursima svojih članica, te projektima iz kojih se finansira djelomično rad predsjednika Mreže.

Ukupan broj stalno zaposlenih osoba u članicama krajem 2017 godine je bio 52 osobe, od čega su 23 žene. Dosta članica u svojim svakodnevnim aktivnostima ima volontere, te je u 2017 bio angažiran 21 volonter, od čega su 2/3 bile osobe ženskog pola.

Obrazovna struktura zaposlenih je takva da VI stepen obrazovanja ima 11 zaposlenih, VII stepen 32 zaposlena, dok VIII stepen ima 9 zaposlenih. Ovo je značajan kapital, koji pruža mogućnosti za dalji napredak i rad, kako samih članica, tako i Mreže.

Zahvaljujući ovakvoj strukturi obrazovanja članice Mreže imaju izrazito razvijene ljudske kapacitete te razvijeno preko 100 modula za održavanje treninga u 11 oblasti, ali najveći broj modula je u sljedećim oblastima:

- Specijalizirani treninzi iz poljoprivredne proizvodnje
- Biznis planiranje i ekonomske kategorije obuka
- Strateško planiranje i izrada strategija
- PCM

Istovremeno, članicama Mreže je potrebno dalje jačanje vlastitih kapaciteta kako bi mogli što kvalitetnije odgovoriti potrebama i ispuniti svoje statutarne ciljeve.

2.4. AKTIVNOSTI ČLANICA MREŽE

Članice Mreže imaju širok spektar djelovanja u raznim oblastima svakodnevnog života u ruralnim područjima, ali se izdvaja sljedećih 5 oblasti gdje je aktivna većina članica:

- Lokalni razvoj
- Regionalni razvoj
- Poljoprivredna proizvodnja
- Podrška poduzetništvu
- Međunarodna suradnja

Članice Mreže su u zadnjih 15-tak godina implementirale **preko 200 projekata u vrijednosti više od 70 miliona eura**.

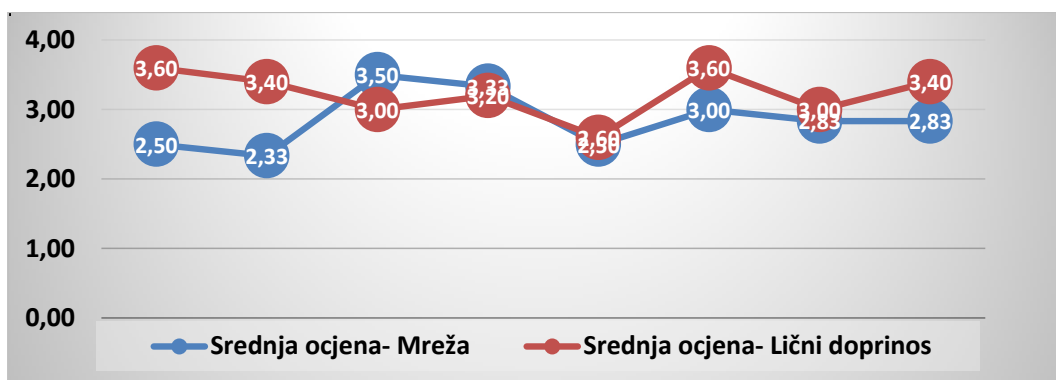
U sklopu tih projekata urađeno je sljedeće:

- Organizovano su preko 2.000 treninga sa više od 25.000 učesnika
- Organizovano skoro 700 okruglih stolova, konferencija, foruma
- Uređeno oko 100 stručnih publikacija
- Pripremljeno oko 300 promotivnih publikacija
- Urađeno više od 150 analiza, studija
- Učestvovalo se u izradi više od 70 strateških dokumenata

Osim ovoga članice Mreže posjeduju veoma široku mrežu poslovnih kontakata unutar nevladinog sektora, privatnog sektora, svih nivoa vlasti u BiH, te kod međunarodnih organizacija u zemlji i Europi, što predstavlja značajan kapital za njihov budući rad, ali i rad Mreže.

Sve članice Mreže se financiraju putem projekata (domaćih i međunarodnih poziva), dok nekoliko njih posjeduje i vlastite firme putem kojih provode dio svojih aktivnosti, te ujedno omogućuju održivost (Bosper, Eko Line, Nešto Više).

U pripremi radionice za izradu strategije pojedine članice su ocijenile svoj rad i lični doprinos u radu Mreže, kao i rad same Mreže i njenih organa upravljanja, što je prikazano u grafikonu ispod:

Prosječna ocjena rada mreže je 2,90 (raspon ocjena je išao od 2,3 do 3,5), dok je prosječna ocjena vlastitog učešća veća i iznosi 3,25 (raspon ocjena je bio od 2,6 do 3,6). Iz čega je vidljivo da članice smatraju da daju veći doprinos nego što je to vidljivo kroz rad Mreže.

Osnovne stavovi članica o tome šta je trenutno dobro a šta je loše u radu Mreže su :

- **Dobro:** početna inicijativa, međunarodna pozicija, zalaganje pojedinaca, poboljšanje u organizaciji i komunikaciji.
- **Loše:** komunikacija, nepozicioniranje u BiH, neaktivnost članova i organa, nerealni ciljevi, malo projekata i aktivnosti, neodgovornost.

3. EKSTERNA ANALIZA

3.1. INSTITUCIONALNI, ZAKONODAVNI I STRATEŠKI OKVIR

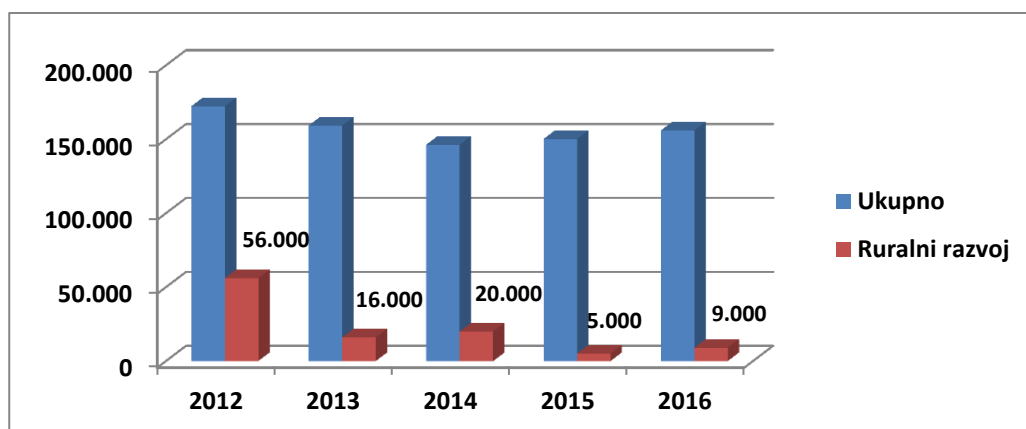
S obzirom da je uloga Mreže u procesima ruralnog razvoja „zagovaračkog“ karaktera, neophodno je poznavati i izanalizirati okruženje u kome Mreža djeluje radi pozicioniranja i određivanja strateških pravaca djelovanja. U tom kontekstu kada govorimo o okruženju ono se može posmatrati kao institucionalni, zakonodavni i strateški okvir u kome Mreža ostvaruje svoju misiju, prije svega u okvirima Bosne i Hercegovine, ali i na međunarodnom planu.

Institucionalni okvir čine institucije vlasti odgovorne za kreiranje i provođenje politika ruralnog razvoja od lokalnog do državnog nivoa. U Bosni i Hercegovini se vlast vrši na nivou države, entiteta, Distrikta Brčko, kantona, gradova i opština. Zakonodavnu vlast imaju država, entiteti, Distrikt Brčko i kantoni u FBiH, što znači da u Bosni i Hercegovini postoji 14 zakonodavnih tijela. Na nivou države Bosne i Hercegovine, za politike ruralnog razvoja nadležno je Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa pri Vijeću Ministara. Na nivou entiteta tu nadležnost imaju entitetska ministarstva- u Federaciji BiH Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva te na nivou kantona ministarstva istih nadležnosti, u Republici Srpskoj Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. U Distriktu Brčko Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu.

Kada su politike ruralnog razvoja u pitanju postoji generalno problem oko shvatanja pojma ruralnog razvoja i njegovog kvalifikovanja. Kao što vidimo ruralni razvoj nije našao mjesto u nazivu ni jednog izvršnog tijela. Ruralni razvoj s obzirom da je vezan za ruralna područja, gdje prema opštem shvatanju i pretpostvakama dominira poljoprivreda, pogrešno se poistovjećuje i interpretira kao razvoj poljoprivrede⁵. S obzirom da preko 60% stanovništva BiH živi u ruralnim opštinama, a da 6,6%⁶ prihoda ruralnih domaćinstava dolazi od poljoprivrede, ruralna područja ekonomski zavise od industrije, usluga, trgovine ili naknada države.

Mjere podrške ruralnom razvoju su definisane zakonskim i strateškim dokumentima na svim nivoima vlasti prije svega u sektoru poljoprivrede, ali i u drugim oblastima, kao što su turizam, razvoj sporta, privreda, gender akcioni planovi itd, ali mjere nisu sinhronizovane niti usklađene sa nekim opštim strateškim dokumentom kako horizontalno – između različitih tijela na istom nivou vlasti, tako i vertikalno između viših i nižih nivoa vlasti na prostoru cijele BiH. Najvažniji instrument za realizaciju mjera ruralnog razvoja su budžeti za poljoprivredu. Izdvajanja za ruralni razvoj u okviru budžeta za poljoprivredu su u stalnom opadanju, što je prikazano na sljedećem grafikonu:

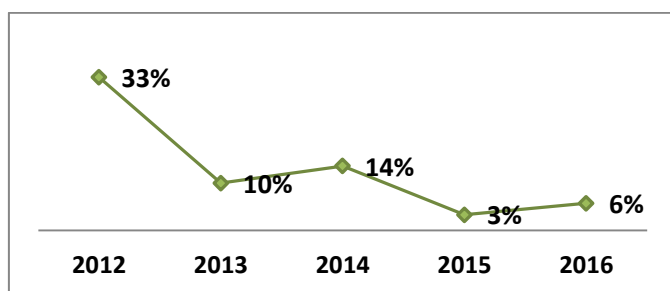
Grafikon 1: Izdvajanja za rr u okviru budžeta za poljoprivredu (RS, FBiH+kantoni, BD)

⁵ Jedna od definicija RR: Ruralni razvoj je proces kojim se unapređuje privredni, društveni, socijalni i politički život stanovnika određenog ruralnog područja, užeg (sela, manjeg mjesta) ili šireg (određene regije)

⁶ Izvor: UNDP „Ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini: Mit ili stvarnost“, 2013. godina

Grafikon 2: Procenat izdavanja za rr u okviru ukupnih budžeta za poljoprivredu

Mreža za ruralni razvoj u BiH je dio civilnog društva i zajedno sa privatnim sektorom, čini nevladin sektor. S druge strane imamo javni sektor, čija je uloga u kontekstu ruralnog razvoja naprijed opisana. U duhu participativne demokratije, nevladin sektor bi trebao imati aktivnu ulogu u procesu donošenja zakona, strategija, budžeta i zbog toga je važno poznavati i koristiti sve mehanizme participacije (konsultacije, javne rasprave, iniciranje amandmana, uključivanje u radne grupe itd).

Mreža svoju ulogu ostvaruje i djelovanjem na međunarodnom planu i to dvojako: saradnjom sa drugim organizacijama, umrežavanjem i realizacijom zajedničkih projekata te apliciranjem na donatorska sredstva međunarodnih organizacija i stranih ambasada.

3.2. RURALNI RAZVOJ U BROJKAMA⁷

U Bosni i Hercegovini 61% stanovništva živi u ruralnim opštinama. U UNDP-ovom Izvještaju gdje su prikazani uporedni podaci urbano/ruralno, kao urbana mjesta su uzeti Sarajevo, Banja Luka, Tuzla, Zenica, Mostar i Bijeljina. Svi ostali gradovi i opštine su svrstani u kategoriju manjih gradova i sela. Većina indikatora pokazuje malu ili neznatnu razliku između urbanih i ruralnih područja. Međutim, pokazatelji koji pokazuju veliku razliku su i najznačajniji u kontekstu socio-ekonomskih uslova života te ćemo dati pregled najznačajnijih pokazatelja:

	Veliki gradovi	Manji gradovi i sela
Migracije na 10.000 stanovnika-	+36	-14
Udio ekonomskih aktivnosti stanovništva	35%	29%
Stopa nezaposlenosti	31%	50%
Prosječna neto-plata	895 KM	715 KM
BDP po glavi stanovnika	10.460 KM	4.730 KM
Obrazovanje u ranom djetinjstvu	22,8%	7,9%

Iz navedenih podataka izvedesni su sljedeći zaključci:

- Ljudi ubrzano napuštaju ruralna područja i sele se u veće gradove. Migracije se dešavaju sporo, ali konstantno u korist urbanih područja. Ovim trendom ruralna područja će ostati bez stanovništva.
- Ruralna područja imaju ograničene ekonomske mogućnosti, visok stepen nezaposlenosti i niske plate. Ekonomske aktivnosti su vezane za primarnu industriju koja stvara niži nivo dohotka.
- U ruralnim područjima ljudi su pod većim rizikom od socijalne isključenosti, onemogućen im je pristup mnogim uslugama, posebno zdravstvenim (sekundarni i tercijarni nivo), izvan su fokusa političkog i društvenog života.

⁷ Izvor: UNDP „Ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini: Mit ili stvarnost“, 2013. godina

3.3. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

U sveobuhvatnoj analizi zakonodavnog i strateškog okvira za ruralni razvoj u BiH⁸, izvedeni su zaključci i preporuke za nevladin sektor, što je osnov za djelovanje i Mreže u postojećem nacionalnom okviru.

ZAKLJUČCI

- Na osnovu svih izvedenih činjenica za Bosnu i Hercegovinu generalno se može ustanoviti da nema adekvatnog razvoja, a pogotovo ne ruralnog razvoja.
- Ruralni razvoj nije adekvatno kvalifikovan- umanjen je njegov značaj u domenu provođenja opštih poljoprivrednih politika.
- Neophodno je intenzivirati proces izrade neophodnih strateških dokumenata u oblasti ruralnog razvoja i kreirati efikasnu metodologiju koja će rezultirati strategijama koje odgovaraju realnim stanjem i potrebama ruralnih područja.
- Sistemsko nerazumijevanje problema sa kojim je suočen ruralni razvoj u BiH djelimično je posljedica nedovoljnih ljudskih kapaciteta.
- Javna tijela ne prepoznaju potrebu većeg uključivanja civilnog i privatnog sektora u proces izrade zakonskih i strateških dokumenata.
- Razvoj u BiH je moguć (kako cjeloviti razvoj određenih područja, tako i ruralnih u okviru njih), a dokaz za to su manja mjesta i gradovi u BiH koji su ostvarili natprosječan napredak posljednjih godina u odnosu na ostatak BiH.
- Aktivnosti nevladinog sektora u demokratskim procesima su mnogostruko veće od stvarnog uticaja koji ostvaruju.

PREPORUKE

- Nastaviti umrežavanje na nacionalnom nivou sa većim uključivanjem javnog i privatnog sektora te akademske zajednice.
- Obezbijediti transfer znanja i informacija između svih relevantnih aktera ruralnog razvoja u BiH putem svih dostupnih kanala komunikacije (mediji, web portali, društvene mreže, tematski događaji).
- Proaktivnije razvijati saradnju sa međunarodnim organizacijama radi budućih programa ruralnog razvoja u BiH.
- Jačati mrežu i razvijati kapacitete organizacija na lokalnom nivou, a prema djelokrugu rada pojedinih organizacija (fokusiranje).
- Jačati saradnju svih sektora na lokalnom nivou (javnog, privatnog i nevladinog sektora) putem formalnih i neformalnih oblika organizovanja.
- Inicirati platformu za aktivnu participaciju nevladinog sektora u procesima odlučivanja, donošenju politika i realizaciji strategija u oblasti ruralnog razvoja.
- Osmisliti modele edukacije za kontinuirano educiranje i jačanje kapaciteta OCD-a i drugih aktera u ruralnom razvoju, a prema njihovom djelokrugu rada i stanju na terenu.
- Jačati prisustvo OCD-a u procesima EU integracija i razvoja strateških dokumenata.
- Nastaviti aktivnosti na regionalnom i međunarodnom pozicioniranju Mreže za ruralni razvoj u BiH.
- Ubrzati aktivnosti na organizacionom jačanju i uspostavi kvalitetnije strukture MRR u BiH kako bi mogla na efikasan način da odgovori na izazove, uključujući navedene preporuke.

---

⁸ U okviru ALTER projekta 2016. godine izrađena je Studija o nacionalnom okviru za održivi ruralni razvoj u BiH, koja je korištena kao osnova za eksternu analizu.

4. SWOT

<p>Strengths/Snaga</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formalno uspostavljena i organizovana Mreža na nivou BiH • Ljudski i materijalni resursi članica Mreže • Kompetentnost, iskustva, znanja i vještine članica u domenu ruralnog razvoja • Članstvo u međunarodnim Mrežama i koalicijama (kao reprezentativni predstavnik BiH) • Međusobna partnerstva članica, zajednički projekti i iskustva	<p>Weaknesses/Slabosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neaktivnost većine članova • Neravnomjerna teritorijalna zastupljenost članova • Nerealna očekivanja od strane članova • Nedosljednost u realizaciji postavljenih ciljeva • Nedovoljan broj članova • Neuključivanje Mreže u projektne aktivnosti članova • Nerazumijevanje pojma i koncepta "umrežavanja" • Nestabilna finansijska situacija
<p>Opportunities/Mogućnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poticanje izgradnje kapaciteta mrežnih organizacija od strane donatora • Poticanje izgradnje dijaloga između javnog, privatnog i civilnog sektora u BiH u procesu EU integracija • Porast važnosti koncepta ruralnog razvoja i njegovog značaja za sveukupni razvoj BiH • Programi podrške u domenu poljoprivrede i ruralnog razvoja • Demokratizacija ruralnih područja-unapređenje javno-civilnog dijaloga	<p>Threats/Prijetnje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Isključenost civilnog društva u ključnim procesima ruralnog razvoja • Netransparentne procedure donošenja zakona, strategija i budžeta • Neadekvatna i nedovoljna distribucija informacija o značajnim događajima • Osnivanje druge mreže organizacija koje se bave ruralnim razvojem

5. VIZIJA I MISIJA

VIZIJA

Razvoj ruralnih zajednica u Bosni i Hercegovini je zasnovan na stabilnim društvenim procesima usaglašenim sa principima održivog razvoja.

MISIJA

Mreža za ruralni razvoj jačanjem kapaciteta aktera u ruralnom razvoju, partnerstava sa javnim i privatnim sektorom poboljšava životne uslove stanovništva u ruralnim sredinama.

6. STRATEŠKO FOKUSIRANJE

Na osnovu analize internih snaga i slabosti identifikovana su područja u kojima Mreža može ojačati svoju internu poziciju da bi mogla djelovati u skladu sa svojom misijom i vizijom uzimajući u obzir prilike i ograničenja okruženja u kome djeluje. Na tim postavkama definisana su dva strateška fokusa- u okviru prvog fokusa dva strateška cilja, a u okviru drugog tri. Za svaki strateški cilj definisane su mjere, a okviru mjera aktivnosti, koje su predstavljene u akcionom i dinamičkom planu (u prilogu).

STRATEŠKI FOKUSI, CILJEVI I MJERE

Strateški fokus 1.

Unaprijediti unutrašnju organizaciju kroz poboljšano planiranje, jačanje, suradnju, dijalog i sveukupnu aktivnost članica MRR da može da odgovori na zahtjeve budućeg rada i razvoja MRR

Opis:

Ovaj strateški fokus usmjeren je na interno jačanje i izgradnju organizacionih kapaciteta Mreže, kao i njenih članica. Unutrašnja organizacija i njeno unapređenje je ključno za uspješno funkcionisanje Mreže i realizaciju postavljenih ciljeva. S obzirom da je Mreža u dosadašnjim aktivnostima uspostavila formalnu strukturu i organe upravljanja, cilj je da organizacija bude operativna, da se pravovremeno donose odluke, da se unaprijedi sistem komunikacije, praćenja, izvještavanja, monitoringa i evaluacije. U okviru ovog fokusa najveći akcenat je stavljen na unapređenje rada sektora koji će biti glavni nosioci aktivnosti. Na osnovu interne analize utvrđeno da Mreža raspolaže sa izuzetnim resursima, posebno ljudskim i materijalnim za koje su se članice izjasnile da mogu i žele staviti na raspolaganje Mreži. U tom smislu, ovaj fokus je usmjeren na međusobnu koordinaciju u cilju korištenja navedenih potencijala, kombinovanje resursa radi kreiranja zajedničkih projekata, kao i projekata u ime Mreže.

Strateški ciljevi	Mjere
<p>1.1. Uspostaviti stalan sistem informiranja, planiranja, izvještavanja, praćenja i evaluacije aktivnosti MRR</p>	<p>Mjera 1.1.1. Uspostava kvalitetnijeg i kontinuiranijeg informiranja, te komunikacije između članica</p> <hr/> <p>Mjera 1.1.2. Uspostava operativne i efikasne strukture MRR u BiH i obezbjeđivanje održivosti MRR BiH</p> <hr/> <p>Mjera 1.1.3. Uspostava funkcionalnih mehanizama/procesa planiranja, izvještavanja, praćenja i evaluacije rada u MRR</p>
<p>1.2. Kontinuirano jačati članice i MRR korištenjem vlastitih i vanjskih resursa</p>	<p>Mjera 1.2.1. Obezbeđivanje kontinuiranog jačanja članica i MRR i procesa upravljanja resursima</p> <hr/> <p>Mjera 1.2.2. Identifikacija i izrada potrebnih baza podataka ključnih aktera sa analizom potreba;</p> <hr/> <p>Mjera 1.2.3. Poticanje i kreiranje partnerstava radi ostvarivanja zajedničkih interesa (projekata i održivosti)</p>

Strateški fokus 2.

Poboljšati i unaprijediti rad sa sva tri sektora, pojačati aktivizam MRR kao prepoznatljivog partnera u poboljšanju kvaliteta života i održivom razvoju ruralnih područja BiH

Opis: Ovaj fokus usmjeren je na realizaciju mjera koje za cilj imaju unapređenje ruralnog razvoja u BiH, kroz aktivnosti koje uključuju saradnju sa svim akterima u ruralnom razvoju, od lokalnog do državnog nivoa, kao i na međunarodnom planu. Ovaj fokus podrazumijeva pozicioniranje Mreže u procesima ruralnog razvoja kao partnera širem krugu aktera iz javnog, privatnog i civilnog sektora koji su direktno ili indirektno učesnici u procesu, ili kao korisnici ili kao donosioci odluka. Mreža će u skladu sa svojom misijom nastojati izgraditi modele saradnje i komunikacije kako bi na adekvatan način mogla kanalisati potrebe i probleme sa kojima su suočena ruralna područja i usmjeriti ih prema donosiocima odluka. S obzirom da pokriva cijelu Bosnu i Hercegovinu, Mreža će nastojati ostvariti sinergiju različitih inicijativa sa prostora cijele BiH kako bi doprinijela ne samo ruralnom, nego i ravnomjernom regionalnom razvoju.

<i>Strateški ciljevi</i>	<i>Mjere</i>
<p>2.1. Veće učešće u donošenju strateških dokumenata na lokalnom nivou (kroz povećanje nivoa učešća ruralnog stanovništva u procesima odlučivanja)</p>	<p>Mjera 2.1.1. Prikupiti podatke o javnim politikama/strategijama/planovima na lokalnom nivou;</p>
<p>2.2. Poboljšanje koordinacije svih aktera u ruralnom sektoru koristeći razmjenu iskustava sa drugim OCD i mrežama, privatnim sektorom</p>	<p>Mjera 2.2.1. Organizacija i učešće na koordinacijskim sastancima, okruglim stolovima, info danima (po sektorima)</p>
<p>2.3. Pozicioniranje MRR u cilju uspostavljanja partnerstva/saradnje sa odgovarajućim akterima države, entiteta, međunarodnih organizacija, komora, akademskih institucija u procesu ruralnog razvoja</p>	<p>Mjera 2.3.1. Plan zagovaranja za stalnu participacije MRR u BiH u kreiranju politika u BiH (entiteti, MOFTER)</p> <hr/> <p>Mjera 2.3.2. Međunarodna suradnja</p> <hr/> <p>Mjera 2.3.3. Vidljivost rada MRR (Izrada prezentacijskog materijala- positioning paper, web, fb itd)</p>

7. MONITORING/PRAĆENJE AKTIVNOSTI I PROCJENA USPJEHA

Za praćenje implementacije Strategije Mreže i definiranih godišnjih akcionih planova (AP) Mreža će definirati odgovornosti i zaduženja unutar organizacijske sheme Mreže. S obzirom da Mreža nema poziciju za M&E u sadašnjoj organizacijskoj strukturi, odgovornost za implementaciju će biti pripisana nekom od članova UO.

Praćenje provedbe AP javlja kako se aktivnosti odvijaju i pruža informacije na osnovu kojih rukovodstvo može da utvrdi i rješava probleme provođenja AP, kao i da analizira napredak. Praćenje provedbe uključuje prikupljanje podataka i njegovo evidentiranje, analize napretka na osnovu podataka i donošenje zaključaka za daljnje korake, kao i preporuke i mjere za poboljšanje sljedećih koraka razvoja Mreže/AP. Ono pruža informacije na sistematičan način o postupku toka provodjenja aktivnosti, o ostvarenom napretku ili eventualnim problemima. Postoje dva glavna aspekta praćenja AP: provođenje planiranih aktivnosti i ostvareni napredak u rezultatima. Kroz praćenja aktivnosti, možemo usporediti vreme planirano sa vremenom utrošenim za pojedine aktivnosti projekta. Praćenje rezultata zasniva se na pokazateljima odnosno indikatorima ishoda. Indikator ostvarenog napretka se analizira tako što se uspoređuje odnos između početnog stanja i trenutnog stanja.

- Vođe sektora: kratki izvještaj svaka 4 mjeseca o provedbi i ostvarenim rezultatima
- Osoba za promociju: kratki izvještaj svaka 4 mjeseca o provedbi i ostvarenim rezultatima
- Predsjednik ili podpredsjednik: svaka 4 mjeseca izvještaj o radu UO, projektima, međunarodnoj suradnji, aktivizmu članica
- UO će delegirati osobu zaduženu za praćenje provedbe AP, koja će imati obvezu sačiniti izvještaj za svako četveromjesečno razdoblje i proslijedit ga rukovodstvu Mreže.

Procjena AP se obavlja na kraju godine radi vrednovanje realizacije, dinamike provedbe, i ostvarenog učinka na uspostavljenim indikatorima.

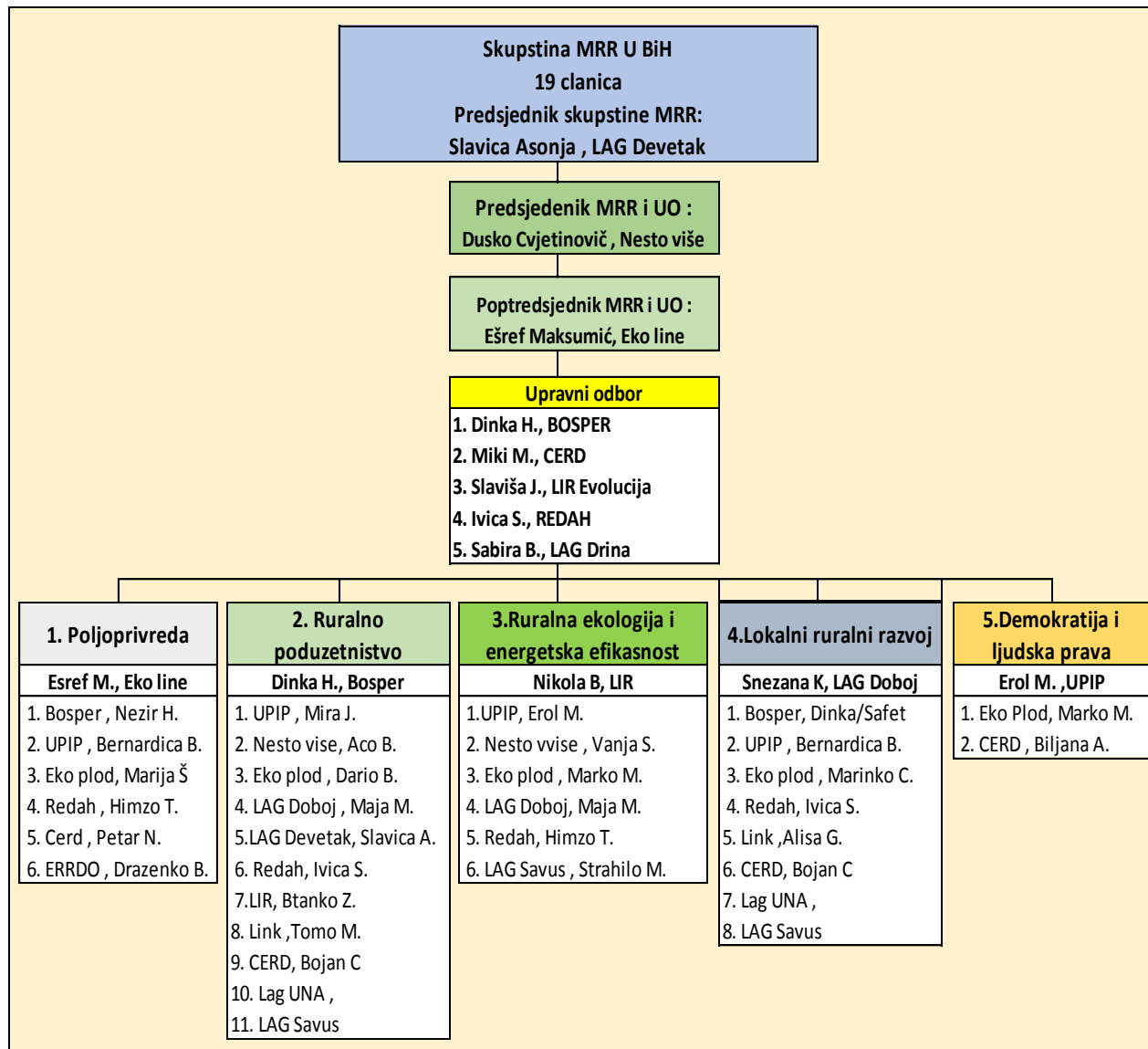
Formirat će se interna komisija od 3 člana da procjeni implementaciju i učinak AP a na osnovu izvještaja koji su se prikupili tokom praćenja provedbe AP. Prije toga bi se opet proslijedio sličan upitnik kako bi se prikupilo mišljenje članica i njihovi stavovi (usporedba sa upitnikom iz novembra 2017).

Izvještaj o aktivnostima implementacije AP bit će sastavni dio redovnog izvještavanja o poslovanju Mreže. Na kraju godine će biti sastavljen i izvještaj o implementaciji AP koji će ujedino biti dio izvještaja za Skupštinu MRR.

ANEKSI

Aneks 1: Organigram Mreže

Aneks 2: Akcioni plan za 2018

1. Unaprijediti unutrašnju organizaciju kroz poboljšano planiranje, jačanje, suradnju, dijalog i sveukupnu aktivnost članica MRR da može da odgovori na zahtjeve budućeg rada i razvoja				
Strateški cilj 1.1.: Uspostaviti stalan sistem informiranja, planiranja, izvještavanje, praćenja i evaluacije aktivnosti MRR				
Mjera 1.1.1. Uspostava kvalitetnijeg i kontinuiranijeg informiranja, te komunikacije između članica				
Aktivnost	Odgovorna osoba	Vrijeme	Potrebna sredstva	Očekivani rezultat/Indikator
Informisanje članica o aktivnostima Mreže	Duško C.	mjesečno	1200	12 informacija
Mjera 1.1.2. Uspostava operativne i efikasne strukture MRR u BiH i obezbjeđivanje održivosti MRR BiH				
Aktivnost	Odgovorna osoba	Vrijeme	Potrebna sredstva	Očekivani rezultat/Indikator
Skupstina	Slavica	godisnje	2000	1 Skupstina
UO	Dusko	svaka 4 mjeseca	1000	3 sastanka
Sastanak sektora	Vođe sektora	svakih 6 mjeseci	6000	10 sastanaka
Odrediti vođu sektora 5.	Redah/NV- UO	31.12.2017.		imenovan vođa sektora 5
Odrediti Komisiju za evaluaciju	UO	31.12.2017.		imenovana Komisija
Mjera 1.1.3. Uspostava funkcionalnih mehanizama/procesa planiranja, izvještavanje, praćenja i evaluacije rada u MRR				
Aktivnost	Odgovorna osoba	Vrijeme	Potrebna sredstva	Očekivani rezultat/Indikator
Izrada/usklađivanje sektorskih AP	Vođe sektora	31.12.2017.	1500	Izrađeno 5 SAP
Izveštaj o radu sektora	Vođe sektora	svaka 4 mjeseca	3000	15 izveštaja
Izveštaj o radu Mreže	DC	svaka 4 mjeseca	600	3 izveštaja
Praćenje rada mreže	Mira Jović	svaka 4 mjeseca	1200	3 monitoringa
Evaluacija AP-	Komisija (3 osobe)	godisnje	1500	1 izveštaj
Izrada upitnika za 2019. godinu	Ivica Sivrić	30.11.2018.	200	Izrađen i distribuiran upitnik
Izrada AP za 2019. godinu	UO/Vođe sektora/DC	15.12.2018.	4000	Izrađen AP Mreže/5 SAP
Strateški cilj 1.2. : Kontinuirano jačati članice i MRR korištenjem vlastitih i vanjskih resursa				
Mjera 1.2.1. Obezbeđivanje kontinuiranog jačanja članica i MRR , i procesa upravljanja resursima				
Aktivnost	Odgovorna osoba	Vrijeme	Potrebna sredstva	Očekivani rezultat/Indikator
Organizacija treninga - Alter	Članice mreže	Kontinuirano	2000	5 treninga
Organizacija treninga - resursi članica	Vođe sektora/pojednici iz članica Mreže- Ivica, Slaviša	Kontinuirano	1000	2 treninga
Pisanje projekata - prijedlog CN za donatore- jačanje Mreže	DC; IS; AB; SJ	31.03.2017.	1000	1 analiza potreba 1 prijedlog u formi concept nota
Mjera 1.2.2. Identifikacija i izrada potrebnih baza podataka ključnih aktera sa analizom potreba;				
Aktivnost	Odgovorna osoba	Vrijeme	Potrebna sredstva	Očekivani rezultat/Indikator
Izrada baze podataka o stejkholderima	Vođe Sektora; DC	draft 31.03.2018. Kontinuirano	1200	Baza podataka- stalni update
Baza podataka (Zakonodavstvo, strateški dok)	Vođe sektora	draft 31.03.2018. Kontinuirano	1200	Baza podataka- stalni update
Mjera 1.2.3. Poticanje i kreiranje partnerstava radi ostvarivanja zajedničkih interesa (projekata i održivosti)				
Aktivnost	Odgovorna osoba	Vrijeme	Potrebna sredstva	Očekivani rezultat/Indikator
Pisanje sektorskih (poljoprivreda, preduzetništvo, zaštita životne sredine, lokalni razvoj, civilno društvo) projekata	Vođe sektora/ koordinira DC	Kontinuirano	5000	5 projekata
Pisanje projekata Mreže (jačanje organizacionih kapaciteta Mreže, članica i drugih OCD-ova)	DC	Kontinuirano	1000	1 projekat

2. Poboljšati i unaprijediti rad sa sva tri sektora, pojačati aktivizam MRR kao prepoznatljivog partnera u poboljšanju kvaliteta života i održivom razvoju ruralnih područja BiH.				
Strateški cilj 2.1. : Veće učešće u donošenju strateških dokumenata na lokalnom nivou (kroz povećanje nivoa učešća ruralnog stanovništva u procesima odlučivanja)				
Mjera 2.1.1. Prikupiti podatke o javnim politikama/strategijama/planovima na lokalnom nivou;				
Aktivnost	Odgovorna osoba	Vrijeme	Potrebna sredstva	Očekivani rezultat/Indikator
Izrada metodologije	Ivica Sivrić i Aleksandar Bundalo	1.4.2018.	300	Pripremljena metodologija
Organizovanje jednodnevnih radionica radi animiranja aktera u pripremi lokalnih strategija	Ivica Sivrić, Slavica Ašonja, Snežana Cvijetić, Dinka Bosper	1.4.2018.	2250	Organizovano 5 radionica
Prezentacija modela dobre prakse/prijenos iskustava	Snežana KC; Mira Jović; Dinka H;	30.06.2018.	300	Organizovana 1 radionica
Strateški cilj 2.2. : Poboljšanje koordinacije svih aktera u ruralnom sektoru koristeći razmjenu iskustava sa drugim OCD i mrežama, privatnim sektorom				
Mjera 2.2.1. Organizacija i učešće na koordinacijskim sastancima, okruglim stolovima, info danima (po sektorima)				
Aktivnost	Odgovorna osoba	Vrijeme	Potrebna sredstva	Očekivani rezultat/Indikator
Koordinacijski sastanak/projektna aktivnost/policy forum (Alter)	Duško Cvjetinović	april 2018.	2000	Održan forum/zaključci definisani poslani na 50 adresa
Priprema RP za 2019/prikupljanje sredstava/animacija	Vođe sektora/UO	jun-dec. 2018.	30000	Prukupljena sredstva/definisana agenda, tema RP
Info-dani (promocija strategije)	Regionalno (Tomo-Hercegovina, LAG Devetak-Istočna Bosna; Bosper- SI Bosna; UPIP- CB; CERD-Krajina; Nešto Više- regija Sarajevo)	Februar 2018.	1500	Održano 5 info dana
Učestvovanje u događajima organiziranim od strane članica i	Svi	Kontinuirano	2000	10 sastanaka
Strateški cilj 2.3. : Pozicioniranje MRR u cilju uspostavljanja partnerstva/saradnje sa odgovarajućim akterima države, entiteta, međunarodnih organizacija, komora, akademskih institucija u procesu ruralnog razvoja				
Mjera 2.3.1. Plan zagovaranja za stalnu participacije MRR u BiH u kreiranju politika u BiH (entiteti, MOFTER)				
Aktivnost	Odgovorna osoba	Vrijeme	Potrebna sredstva	Očekivani rezultat/Indikator
Dopis/budžeti kantoni, entiteti, Mofter	Slavica Ašonja	april-jun 2018.	1500	Pripremljen dopis i upućen na 13 adresa
Dopis/uključivanje Mreže u radne grupe nadležnih ministarstava	Ivica i Mira	april 2018.	600	Poslata 3 dopisa
Uspostavljanje saradnje sa inicijativama podrške RR u BiH (npr. Farma)	DC; AB; Vođe sektora (u zavisnosti od tematike)	Kontinuirano	600	2 inicijative (Farma, GIZ, UNDP)
Priprema preporuke za sprovođenje zaključaka sa	Dinka	Januar 2018.	300	Preporuka pripremljena i poslata
Mjera 2.3.2. Međunarodna suradnja				
Aktivnost (Alter)	Odgovorna osoba	Vrijeme	Potrebna sredstva	Očekivani rezultat/Indikator
Policy forum JIE	Duško Cvjetinović	lis.18	500	Učešće od 1-3 predstavnika Mreže
Balkanski RP	Duško Cvjetinović	nov.18	500	Učešće od 1-3 predstavnika Mreže
Prepare gathering	Duško Cvjetinović	sep.18	500	Učešće od 1-3 predstavnika Mreže
Mjera 2.3.3. Vidljivost rada MRR (Izrada prezentacijskog materijala- positioning paper, web, fb itd				
Aktivnost	Odgovorna osoba	Vrijeme	Potrebna sredstva	Očekivani rezultat/Indikator
Slanje informacija članica prema Mreži radi objave na fb i sajtu Mreže	rukovodioci članica/administrator	mjesečno	0	12 po članici
Prezentacijski materijali Mreže (Positioning Paper, rokovnici, olovke, fascikle)	Duško Cvjetinović/Ivica S.	Kraj jan.2018.	10000	Izrađen PP, odštampan i distribuiran
Prezetacija strategije/dvojezično- Alter	Duško Cvjetinović/Ivica S.	mjesec dana nakon usvajanja	2000	Odštampana i distribuirana strategija na XX adresa
Medijska prezentacija strategije i Mreže	Upravni odbor	01.03.2018.	2000	Organizovana press konferencije x2 Banja Luka i Sarajevo
Redizajn web stranice Mreže u portal	Duško Cvjetinović	do kraja 2018.	3000	Izrađen web portal, obezbijeđena sredstva
Redizajn logo-a	Duško Cvjetinović	do kraja 2018.	1000	Redizajniran logo
			95450	

Aneks3: Dinamički plan za 2018

1. Unaprijediti unutrašnju organizaciju kroz poboljšano planiranje, jačanje, suradnju, dijalog i sveukupnu aktivnost članica MRR da može da odgovori na zahtjeve budućeg rada i razvoja												
Strateški cilj 1.1. Uspostaviti stalan sistem informiranja, planiranja, izvještavanje, praćenja i evaluacije aktivnosti MRR												
Mjera 1.1.1. Uspostava kvalitetnijeg i kontinuiranijeg informiranja, te komunikacije između članica												
Aktivnost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Informisanje članica o aktivnostima Mreže												
Mjera 1.1.2. Uspostava operativne i efikasne strukture MRR u BiH i obezbjeđivanje održivosti MRR BiH												
Aktivnost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Skupstina												
UO												
Sastanak sektora												
Odrediti vođu sektora 5.												
Odrediti Komisiju za evaluaciju												
Mjera 1.1.3. Uspostava funkcionalnih mehanizama/procesa planiranja, izvještavanje, praćenja i evaluacije rada u MRR												
Aktivnost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Izrada/usklađivanje sektorskih AP												
Izveštaj o radu sektora												
Izveštaj o radu Mreže												
Praćenje rada mreže												
Evaluacija AP-												
Izrada upitnika za 2019. godinu												
Izrada AP za 2019. godinu												
Strateški cilj 1.2. Kontinuirano jačati članice i MRR korištenjem vlastitih i vanjskih resursa												
Mjera 1.2.1. Obezbeđivanje kontinuiranog jačanja članica i MRR , i procesa upravljanja resursima												
Aktivnost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Organizacija treninga - Alter												
Organizacija treninga - resursi članica												
Pisanje projekata - prijedlog CN za donatore- jačanje Mreže												
Mjera 1.2.2. Identifikacija i izrada potrebnih baza podataka ključnih aktera sa analizom potreba;												
Aktivnost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Izrada baze podataka o stakeholderima												
Baza podataka (Zakonodavstvo, strateški dok)												
Mjera 1.2.3. Poticanje i kreiranje partnerstava radi ostvarivanja zajedničkih interesa (projekata i održivosti)												
Aktivnost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Pisanje sektorskih (poljoprivreda, preduzetništvo, zaštita životne sredine, lokalni razvoj, civilno društvo) projekata												
Pisanje projekata Mreže (jačanje organizacionih kapaciteta Mreže, članica i drugih OCD-ova)												

2. Poboljšati i unaprijediti rad sa sva tri sektora, pojačati aktivizam MRR kao prepoznatljivog partnera u poboljšanju kvaliteta života i održivom razvoju ruralnih područja BiH.												
Strateški cilj 2.1. Veće učešće u donošenju strateških dokumenata na lokalnom nivou (kroz povećanje nivoa učešća ruralnog stanovništva u procesima odlučivanja)												
Mjera 2.1.1. Prikupiti podatke o javnim politikama/strategijama/planovima na lokalnom nivou;												
Aktivnost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Izrada metodologije												
Organizovanje jednodnevnih radionica radi animiranja aktera u pripremi lokalnih strategija												
Prezentacija modela dobre prakse/ prijenos iskustava												
Strateški cilj 2.2. Poboljšanje koordinacije svih aktera u ruralnom sektoru koristeći razmjenu iskustava sa drugim OCD i mrežama, privatnim sektorom												
Mjera 2.2.1. Organizacija koordinacijskih sastanaka, okruglih stolova, info dana (po sektorima)												
Aktivnost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Koordinacijski sastanak/projektna aktivnost/policy forum (Alter)												
Priprema RP za 2019/prikupljanje sredstava/animacija												
Info-dani (promocija strategije)												
Učestvovanje u događajima organiziranim od strane članica i drugih aktera (po sektorima)												
Strateški cilj 2.3. Pozicioniranje MRR u cilju uspostavljanja partnerstva/saradnje sa odgovarajućim akterima države, entiteta, međunarodnih organizacija, komora, akademskih institucija u procesu ruralnog razvoja												
Mjera 2.3.1. Plan zagovaranja za stalnu participacije MRR u BiH u kreiranju politika u BiH (entiteti, MOFTER)												
Aktivnost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Dopis/budžeti kantoni, entiteti, Mofter												
Dopis/uključivanje Mreže u radne grupe nadležnih ministarstava												
Uspostavljanje saradnje sa inicijativama podrške RR u BiH (npr. Farma)												
Priprema preporuke za sprovođenje zaključaka sa sjednice od 14.06.2017. godine												
Mjera 2.3.2. Međunarodna suradnja												
Aktivnost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Policy forum JIE												
Balkanski RP												
Prepare gathering												
Mjera 2.3.3. Vidljivost rada MRR (Izrada prezentacijskog materijala- positioning paper, web, fb itd												
Aktivnost	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Slanje informacija članica prema Mreži radi objave na fb i sajtu Mreže												
Prezentacijski materijali Mreže (Positioning Paper, rokovnici, olovke, fascikle)												
Prezentacija strategije/dvojezično- Alter												
Medijska prezentacija strategije i Mreže												
Redizajn web stranice Mreže u portal												
Redizajn logo-a												